

Slovenski možje, taki pogovori so tajni in celi stvari bi škodoval, ako bi tajnost izdal. Jaz vas zagotavljam, da smo poslanci vedno imeli pred očmi čast in korist slovenskega ljudstva!

Častna dolžnost mi je, tudi tukaj povdarjati, da so me v proračunskem odseku v trenutku, za Slovence usodnem, možato podpirali prijatelj Povše, Mladočehi dr. Herold, dr. Stranski, dr. Fort in tudi Poljaki. Častna dolžnost mi je tudi izjaviti, da me je v tem težavnem vprašanju podpiral tudi «Slovanski centum», njemu na čelu pred vsem z vso odločnostjo in eneržijo dr. Šušteršič. (Klici: Živijo Šušteršič!)

Grof Stürgkh je hotel tudi mene prepričati, da je njegova resolucija brez vse nevarnosti. Pridobil je češkega poslanca, — (čujte slovenski graški akademiki, ki ste poslali pač Mladočehom zahvalo za nastopanje v celjski zadevi, g. Robiča pa ste prezrili! Opomba uredništva.) — da bi me spravil na pot pogajanja in sicer na podlagi, da bi se odstranili nemško-slovenski razredi v Celju. A jaz sem bil in sem še danes na stališču, da je v tem vprašanju vsako pogajanje nemogoče. (Gromovito pritrjevanje.) Pogajal bi se (nemški) volk s (slovenskim) jagnjetom! (Tako je!) Kdo je za tako pogajanje, ta nima čuta za čast slovenskega naroda, ne za korist slovenskega ljudstva! (Burno dolgotrajno pritrjevanje.) To je moje stališče, jaz ne morem drugače, Bog pomagaj! (Vsestransko odobravanje, klici: Živijo Robič!)

Na vrsto so prišla vprašanja do gosp. poslanca. Predsednik Josip Onič vpraša, ali je obljuba ministrskega predsednika res taka, da ni bilo treba začeti takoj z obstrukcijo. Gosp. Robič potrди, da je bila taka. Predsednik vpraša nadalje, ali je res, da sta dva slovenska poslanca delala v celjski zadevi politiko na svojo roko? Poslanec g. Robič odgovori:

To se ne da dokazati, da sta slovenska poslanca zakrivila zmešnjavo v celjski zadevi. Sicer pa sedaj ne smemo cepiti svojih moči, ampak zbirati svoje sile, nastopati skupno! Resnica se bo že pokazala pri volitvah! (Začudenje, vskliki, nemir!)

Zborovalci vzamejo odgovor na znanje, in g. predsednik Onič predlaga zaupanje poslancu, ki se z navdušenjem in enoglasno sprejme. G. Medved še posebej predlaga poslancu zahvalo za letošnje delovanje v pro-

računskem odseku. G. Novak predlaga slednjič vsem slovenskim in slovanskim poslancem zahvalo zaradi zadržanja v celjski zadevi. Oboje sprejeto.

Nato še je govoril deželni poslanec g. dr. Rosina o kmetijskih zadrugah, g. Fr. Mlakar o vinski kupčiji in g. Martin Medved o občinskih volitvah, ki se bodo kmalu vršile v Poljčanah.

Sklepi, ki so se sprejeli: Državnim poslancem se naroča obstrukcija, ako bi nastala nevarnost za slovensko gimnazijo v Celju; g. Morseyu se izreče nezaupanje in ogorčenje, ker je glasoval proti koristim svojih slovenskih volilcev; do vlade se izreče zahteva, da se trgovinska pogodba z Italijo ne ponovi na škodo avstrijskih vinogradnikov.

G. Onič se je zahvalil še enkrat govornikom in zborovalcem ter zaključil zborovanje.

Državni zbor.

Dunaj, 25. svečana 1902.

Dohodki in stroški Avstrije za leto 1902.

Ker se ravno zdaj vrši razprava o dohodkih in stroških naše državne polovice (Avstrije), bodo »Gospodarjeve« bralce zanimala sledeče številke:

Stroški za tekoče leto so proračunjeni na 1.685.117.944 K dohodki pa 1.685.966.537 K preostalo bi torej 848.413 K. Med stroški se nahaja 263.479.377 K za skupne drž. potrebščine (vojaštvo, zunanje zadeve). Stroški za notranje ministrstvo so proračunjeni na 68.033.678 K (v tej vsoti so zapopadeni tudi prispevki za ceste in vodne zgradbe). Stroški za deželno brambo in orožništvo 60.823.851 K. Stroški za naučno ministrstvo 79.098.299 K. Stroški za finančno ministrstvo 275.499.513 K. (V tej vsoti je vračunjenih 25.200.000 K, katere prejmejo posamezne dežele kot državni prispevek od osebne dohodarnice iz žganjarine). — Trgovinsko ministrstvo potrebuje 130.413.080 K. Železniško ministrstvo potrebuje 242.592.720 K. Poljedelsko ministrstvo potrebuje 46.050.002 K. Pravosodno ministrstvo potrebuje 71.337.631 K. Najvišji računski dvor potrebuje 460.800 K. Pokojninski zaklad potrebuje 60.276.080 K. Razne podpore in doklade 16.618.110 K. Obresti in povračitev državnega dolga 353.913.528 K. Uprava državnega dolga 1.304.045 K.

Nekaj let pozneje prejela je sestra Marija od predstojnika bližnjega samostana zadnji pozdrav in blagoslov v Gospodu zaspalega očeta Franciška, nekaj — Karla Benzonijsa.

P. L.

Čudoviti talenti.

Leta 1867. rodil se je na Pijemontežkem fantič, otrok ubožnih starišev. Pasel je nekaj časa živino; bil je navaden, reven pastirček. Silil je vendar vedno in prosil, da bi ga poslali v šolo. Še le šest let star, kazal je posebno nagnenje do številjenja in sploh do računstva, dasi ni poznal ne črk, ne števil.

Bilo mu je ime Jakob Inandi.

Gre v šolo. Pride do gimnazije, to je v latinske šole, toda ni slo. Ne gre mu v glavo ne to ne ono, nima veselja ne do ene, ne do druge tvarine, mikalo in veselilo ga je edino le računstvo in računanje. V tem je kazal in razodeval posebno zmožnost, izreden talent. Vse drugo je bilo zanj puhlo, prazno in nerazumljivo.

Vse se mu čudi, vse tega učenca občuduje! Profesorji sami strmijo, odkod ta dar in ta spretnost. Najtežavnije naloge rešil je v enem hipu, in računi, v katerih so si nje-

Dohodki leta 1902.

Zemljiški davek 54.800.000 K, hišni razredni davek 9.820.000 K, hišno najemninski davek 61.200.000 K, pridobninski davek 34.400.000 K, pridobnina od podjetij 50.995.000 K, rentni davek 7.500.000 K, osebna dohodarina 48.150.000 K, eksekucijske pristojbine 1.955.000 K, žganjarina 90.000.000 K, dac od vina 11.050.000 K, dac od piva 77.800.000 K, dac od mesa 15.550.000 K, dohodki od sladkorja 95.900.000 K, dohodki od petroleja 17.400.000 K, dohodki od soli 46.197.000 K, dohodki od tobaka 220.101.200 K, koleki 44.590.000 K, pristojbine 101.855.000 K, loterija 30.535.000 K itd. itd.

Tržaške zadeve.

Izmed slovenskih in hrvatskih poslancev so izvoljeni v odsek, ki se peča z dogodki v Trstu in s sodnim stanom: Vitez Berks, dr. Gregorčič, Spinčič, dr. Šušteršič in dr. Tavčar.

Papeževa petindvajsetletnica.

Veselega dogodka, da so sivi starček Leon XIII. dočakali 25letnico svojega vladarstva, so se spominjali tudi krščanski poslanci državnega zbora. V imenu slovanskega središča so častitali papeževemu poslancu na Dunaju, nadškofu Talijani: Dr. Šušteršič, dr. Hruban in Barwinski; v imenu hrvatsko slovanskega kluba: Dr. Ploj, Spinčič in dva Dalmatinca. Častitali so dalje Poljaki, katoliški Nemci, češki veleposestniki, krščanski socijalci in štirje katoliški Italijani. Papeževa poslanca je silno veselilo, da so se razne stranke državnega zbora po svojih zastopnikih vdeleževale redke slavnosti. V imenu dunajskega mesta so sli častitat župan dr. Lueger in obadva podžupana. Vse tri stranke gospodske zbornice so častitale po svojih voditeljih.

Proračunska obravnava.

Te dni se vrši splošna razprava o državnem proračunu. Vsaka stranka izraža pri tej priliki svoje težnje in tožbe. Prvi je govoril Čeh dr. Gregr, ki je zahteval spremembo volilnega reda, da pride v državni zbor vsakemu narodu primerno število poslancev, kar se po zdajšnji postavi ne godi, ker je volilna pravica prikrojena na korist nemškemu narodu. V imenu slovanskega središča je izražal razne pritožbe Rusinov v Bukovini profesor Pihuljak, kateri je tudi izjavil, da slovanski centum bo sicer glasoval za to, da se preide v nadrobno razpravo državnega proračuna, da se pa s tem ne zaveže, kako bo glasoval v tretjem branju. Za nadrobno razpravo pa glasuje radi tega, da imamo priložnost izražati pri posameznih točkah

govori součenci glave belili cele dni, bili so mu igrača.

Kaj storiti?! Ker za drugo ni bil, ko za aritmetiko, to je računstvo, pusti šole in gre med svet. Potuje po raznih krajih, ter razodeva svoj talent in um po vseh glavnejših mestih in to v pričo učenih glav in polno ljudstva. Prehodil je Belgijo, Švico, da celo Ameriko. Povsod so se čudili nenavadnim zmožnostim. V Parizu je imel 850 predstav, kjer mu je vse ploskalo.

Tudi na Dunaju je bil. V par minutah, da celo v sekundah, rešil je tudi najbolj zvit vprašanja in naloge in to brez težave, brez papirja, brez risala, večkrat smehlja je in norčevaje se! Pač čudno!

«Danes je 16. marcija», rekel je v nekem zbirališču navzočemu mlademu gospodu, ki je bil zraven njega, «no, povejte mi vi, kedaj ste rojeni?»

Oni: «Bil sem rojen 16. marcija l. 1864.»

Dobro! Utihne za eno minuto. Na to pravi: «Pravi! vi ste rojeni na sredo in imate zdaj 32 let, 9 mesecev in 1 dan; to znaša: 17.209.440 minut!» Pač nerazumljiva prikazen! Ta človek še živi in se kaže po mestih.

Kaj pa to? Na Nemškem je bil malo-umen otrok, ki je komaj govoril in vendar

Mlada Lisetta bivala je po smrti svoje matere pri neki teti, katera jo je ljubečo ko lastno dete skrbno vzgojevala.

Nedolžno čisto srce darovala je v svojem 20. letu popolnoma nebeškemu ženinu, ter je stopila v samostan usmiljenih sester. Kot redovnica prejela je ime: «sestra Marija» ter je tako pod vodstvom nebeške Kraljice darovala celo svoje življenje terpečemu človeštvu. Ropar Benzoni izginil ji je že davno iz spomina, ker itak ni bilo ničesar več čuti o njem.

Kar jo nekega dne nenadoma pokličejo v govorilnico. Vstopivši zagleda pred seboj častitljivega starčka, v redovni obleki, kateri jo po prijaznem pozdravu nagovori:

«Me li še poznate, častita sestra?»

Predno je bilo mladi redovnici mogoče odgovoriti, potegne starček iz nedrja križec ter ji ga poda z besedami:

«Pred 15timi leti, častita sestra, vzem sem Vam kot Carlo Benzoni ta križec, in kot oče Francišek Vam ga danes hvaležnim srcem vračam. Spominjajte se me, prosim, v molitvi. Z Bogom!»

Izreki pokloni se strmeči redovnici in naglim korakom odide.

svoje pritožbe. Vsenemec Bareuther je zahteval nemški državni jezik, ločitev Galicije in Dalmacije od države. Štajerski konservativci Hagenhofer je izjavil, da je njegova stranka neodvisna od poljedelskega ministristva. Pri tej izjavi ga je pa začel Schönerer grozno zmerjati. Hagenhofer ga zavrne: »Prepitate poprej svojo pijanost, preden govorite.« Tu so pa planili na Hagenhoferja Schönererjevi tovariši kakor pravi divjaki. Dr. Ferjančič je v seji 24. februarja govoril o celjski slovensko nemški gimnaziji ter dokazoval krivice, katere se godijo zastran šolstva Slovincem na Štajerskem, Koroskem in v Primorju. Zlasti Italijani so govorniku grdo ugovarjali.

Dr. Körber o položaju.

Po Ferjančičevem govoru je nastopil v seji 24. februarja ministrski predsednik ter izražal svoje veselje, da je poslanska zbornica vendar enkrat začela razpravljati o državnem proračunu, česar ni storila že 5 let ne. Povedal je dalje, kako se trudi ministristvo, da se dožene z Ogersko pravična pogodba in kako silno želi, da vendar enkrat prenehajo v zbornici narodnostni boji.

Enakopravnost pri sodiščih in v notranji upravi.

Poslanca Berks in Žičkar sta vložila interpelacijo na ministerstvo radi tega, ker se po oblastnijah še vedno občuje s slovenskimi strankami v nemškem jeziku.

Vinska klavzula z Italijo.

Pred nekaterimi mesci je sklenil državni zbor soglasno, da se pri ponovitvi novih trgovinskih pogodb z drugimi državami ne sme več ponoviti zdajšnja pogodba z laškim kraljestvom, vsled katere se uvaža na škodo avstrijskim vinorejcem velikanska množina laškega vina. Pred nekaterimi dnevi se je pa razglasilo, da se trgovinske pogodbe z zunanjimi državami ne bojo odpovedale, temveč celo leto podaljšale. V veljavi bi ostala tudi še dalje zloglasna vinska klavzula. Poslanec Žičkar in tovariši so toraj vprašali skupno ministristvo, ali so te govornice resnične in kako zamore vlada opravičiti tako postopanje, ki je na škodo avstrijski vinoreji?

Kmetijske stanovske zadruge in postava o brezobrestnih posojilih v gospodski zbornici.

Načrt postave, katero je sprejela že pred božičem poslanska zbornica, da se ustanovijo kmetijske stanovske zadruge, je sprejela pretečeni teden tudi gospodska zbornica. Visoki gospodje so priznali važnost te postave, vsled katere dobijo kmetje svoje postavne zbornice, kakor jih imajo že drugi stanovi. Enako so pritrdili ti gospodje postavi sklenjeni, v poslanski zbornici glede brezobrestnih posojil, katera naj država deli v večji meri, kakor do zdaj, za prenovitev po trtni uši pokončanih vinogradov, in postavi zastran nekaterih drugih olajšav v isti zadevi.

ti je preračunal hitro, koliko minut si živel, če si mu povedal, koliko si star!

Na Francoskem rodil se je l. 1826 re-vežu, ki je drva cepil po mestu, poseben otrok. Ni znal ne brati ne pisati, ni poznal nobene črke in težko mu je bilo zapomniti si imena ali naslove, in vendar preračunal je na pamet in to v kratkih minutah sledečo nalogo:

Koliko bokalov vode je v vodnjaku, iz katerega določeno število ljudi zajema v sledečem redu: prva oseba sto bokalov in trinajstinko še ostale; druga izvleče dvesto bokalov in trinajstinko še ostale; tretja tristo in trinajstinko še ostale vode itd. dokler je vodnjak izpraznjen. In rešil jo je popolnoma prav!

Na Solnograškem živel je tepec, ki je lahko, hitro in spretno preračunal težavne naloge. Hoteli so, naj gre v šolo, da bo učitelj računstva. Toda bilo je zastoj, ker revež pri vsej nadarjenosti v računstvu ni mogel nikakor rešiti družega vprašanja, niti odgovoriti, kako dela račune. Bil je tepec za vse drugo.

Exp.

Govor dr. Ploja.

V imenu slovensko-hrvatskega kluba je dokazoval v seji 25. februarja dr. Ploj, zakaj ne morejo Slovinci in Hrvati do zdajšnje vlade imeti nikakega zaupanja. Vlada bi bila morala v zadevi Stürgkhovega nasveta odločno braniti slovensko-nemške razrede v Celju; tega pa ni storila; vlada bi morala več žrtvovati za kmetijstvo, osobito za prenovitev vinogradov na Štajerskem, kakor žrtvuje; morala bi skrbeti, da se v šoli in pri sodnji Slovincem in Hrvatom skazuje pravica, kar žalibog vedno pogrešamo. Radi tega morajo slovenski poslanci iz Štajerske in iz Istre glasovati proti državnemu proračunu. Poslanci so govor glasno odobraval.

Slovensko vseučilišče.

Za slovensko vseučilišče so prošnje vložili po posl. Žičkarju: Okrajni zastop v Kozjem; krajni šolski svet v Črešnovcih; cerkveno predstojništvo v Črešnovcih. — Po istem poslancu je prosila tržka občina Sevnica za spremembo hišnega davka; nadalje tržka občina Ljubno: Za vstanovitev finančne straže in za vstanovitev glavne tobačne zaloge v Ljubnem.

Politični ogled.

Shod češko-moravskih kmetov se je vršil dne 16. febr. v Hoteboru. Udeležilo se ga je okoli 400 kmetov. Sklenili so, pozvati poslance, naj se v deželnem zboru kmalu izgotovi in sprejme postava o kmetijskih stanovskih zadrugah. Naj se gleda, da ne bodo kmetje vsled nove postave preveč z novimi davki obloženi.

Dveletna vojaška služba na Francoskem. V francoski zbornici se je razpravljalo tudi o dveletni vojaški službi. Ministrski predsednik je ugovarjal ter branil triletno službo. Izmed poslancev pa so se oglašali veljavni možje, ki so se izrekli za dveletno službo. Tudi bivši francoski vojni minister general Gallifet ni nasproten dveletni vojaški službi.

Nemiri na Španskem. V mestu Barceloni na Španskem so delavci ustavili delo. In nastala je vsled tega tamkaj prava prekucija. Delavci ubijajo redarje in orožnike, zažigajo hiše, uničujejo ter ropajo tuja imetja, vojaki pa streljajo na delavce. Število štrajkujočih delavcev znaša nad 100.000. Voditelji delavcev so s posebnim oklicem pozvali svoje tovariše, da ustavijo delo. Gospoda se po balih razveseljuje in pijančuje, mi pa stradamo! Tako se glasi v oklicu.

Dopisi.

Iz gornje savinjske doline. Jetika ali sušica našega liberalizma vidno napreduje. Spomladi ob prvem zelenju pričakovati je prve katastrofe; v tem času zahteva namreč ta morilka največ žrtev. Da bi pa revčetu-liberalizmu životarjenje in hiranje prikrajšali, bilo bi delo usmiljenja. Za tako ljudomilost pa hočemo in moramo mi iz okraja nekaj žrtvovati. — S čim pa hočemo, dragi domačini, zavdati našemu liberalizmu smrtni udarec? Vsi dobro veste, da je prišel prepir v naš kraj šele pred malo časa po slabih časopisih. Lista »Slov. Narod« pa »Rodoljub« ter teh dveh listov naročniki in razširjevalci netili so in še netijo prepir med nami. Vsem je znano, dragi Zadrečanje, kako se pri nas širijo ti listi in kako se okoli nas smučajo teh listov pospešitelji. Vsiljujejo se nam taisti sladkojezični agenti, katere vsi poznate; to so posamezne osebe iz Gornjega grada in Šmartna; iz Sv. Frančiška in Rečice; iz Mozirja in kjerkoli še čepi kak liberalni voditelj. Take osebe vsiljujejo nam svoje liberalne časopise, meneč, ako bo kmet enkrat tak časopis prebiral, mora ga gotovo pridobiti zase s svojim grdim obrekovanjem in lažnjivim zavijanem. Pa kmetje, tovariši, do do-

brega smo že spoznali te agente in njihove propadle privržence; spoznali smo tudi duh njihovih listov, ki gotovo ni in ne more biti duh slovenskega ljudstva; borimo se torej in bodimo pozorni proti tistim, ki si mažejo prste s takimi listi, kajti ti so naši očitni sovražniki, so sovražniki resnice in pravice, ker so pristaši laži-liberalnega čifutstva.

Vrlo katoliško ljudstvo celega gornjegrajskega okraja pokaži, da smo z liberalci že odračunali! Pokažimo jim to z resnim in doslednim pobijanjem njihovih nazorov, z odločnim zavračanjem njihovih časopisov, in s pazljivim zasledovanjem njihovih spletk.

Pokažimo pa tudi odločno in jasno, da znamo gospodariti brez njihove zveze, ter da cenimo le pošteno, dobro časopisje in v verskem duhu pisane knjige. Zato pristopajmo v obilnem številu h »Katol. polit. društvu«, da se ojači, ter da bo z mladimi in žilavimi močmi razširjalo duha prave in za nas zdrave politike po celem okraju. Podpirajmo nadalje s svojim pristopom mlado, a vrlo delujočo ljudsko posojilnico na Rečici. Iščimo posojil le pri tej posojilnici — ogibajmo pa se vsakterih ljudskih pijavk in izkoriščevalcev, katerim je več za naš gospodarski pogin kakor za naš napredek in obstanek.

Da bomo pa laži-liberalcem, ki se bahajo, da so izobraženci, lahko dokazovali, da pri vsej svoji inteligenci preobračajo kozolce ter da streljajo le proti luni, ako mislijo, da bodo nas za nos vodili, naročimo si dobrih knjig in časopisov. Prav sedaj je čas, da si naročujemo knjige »družbe sv. Mohorja.« Vsaka krščanska hiša od Črničva do Ojstrice tje doli do Soteske naj pristopi v vrsto družbenikov. Lansko leto se je število družbenikov v naši dekaniji v primeri s prejšnjim letom znižalo za 83 udov vsled liberalne nadutosti. Ta madež našega okraja izbršimo letos s splošnim pristopom k družbi. Ne samo gospodarji in gospodinje-posednice, temveč tudi vrli fantje in vrla kmečka dekleta pristopite k družbi v večjem številu kakor do sedaj. Vas čaka še veliko boja. Pripravljajte se sedaj, da se bodete potem kot mladi gospodarji in mlade gospodinje lažje in vspešneje vojskovali zoper razne sovražnike. Naukov in sredstev za te boje najdete pa le v dobrih knjigah, katerih si lahko sedaj naročite. Ni ga pri nas fanta, ni ga dekleta, ki ne bi zmožel 1 gld. za družbine knjige.

Da gnili liberalizem našega okraja poprej zateremo, preganjajmo liberalne časopise. Zamerujmo jih, naj si že nam prihajajo od doktorjev, šribarjev ali pa učiteljev. Vsi vemo, kje se naročujejo dobri časopisi. Teh se oklenimo! »Slov. Gospodar« je med nami precej razširjen. Radi njegove vrlosti in njegovih zaslug pa je pričakovati, da se vsaj potroji med nami število njegovih naročnikov. Ta list je najboljši slovenski tednik, a stane le 2 gld. na leto. Gotovo se bo vedno rad oziral na naše potrebe ter jih zagovarjal, ako ga bomo tudi mi z naročevanjem in dopisi podpirali. — Še cenejši in prav tako vrl list je »Naš Dom«. Ta stane za celo leto le 50 kr. Ta narodni boritelj se je posebno priljubil mladini. Po drugih krajih slovenskega Štajerja fantje in dekleta tekmujejo med seboj pri nabiranju naročnikov za ta list. V našem okraju še tega ni opažati, dasi imamo v vsaki župniji in v vsaki občini cele vrste značajnih fantov in prebranih deklet, ki radi čitajo in se radujejo napredka v narodnem delovanju. Do vas, fantje in dekleta, se obračam s prošnjo, da se tudi vi z vneto poprimete versko narodnega dela v prospeh našega okraja, v prid katoliške cerkve ter v napredek slovenstva! Storimo si za narodno dolžnost in skrb, da se letos pri vsaki fari naše dekanije znatno pomnoži število udov »družbe sv. Mohorja«, da širimo med ljudstvom »Slov. Gospodarja« ter da skrbimo, da pride »Naš Dom« v vsako hišo. Kadar to dosežemo, rešeni bodemo pogubnega liberalizma za vselej.

Narodnjak.